

Bryssel den 21.2.2023
COM(2023) 102 final

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET,
RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT
REGIONKOMMITTÉN**

**EU:s handlingsplan: Skydda och återställa marina ekosystem för ett hållbart och
resilient fiske**

1. INLEDNING

Våra hav täcker 70 % av jordens yta och mer än 65 % av EU:s territorium. Friska marina ekosystem är avgörande för livet på jorden och spelar en viktig roll för planetens välbefinnande. De är en av de största källorna till biologisk mångfald och livsmedel, de reglerar klimatet och är en betydande kolsänka ⁽¹⁾. Lika viktigt är det också att de medför betydande hälsomässiga, sociala och ekonomiska fördelar för kustsamhällena.

Enligt en färsk rapport från den mellanstatliga plattformen för biologisk mångfald och ekosystemtjänster ⁽²⁾ är var femte människa i världen beroende av vilda arter för sin mat och sina inkomster, och fisket är en viktig källa till livsmedel från vilda arter. Att bevara dessa resurser genom att förvalta dem på ett hållbart sätt är därför viktigare än någonsin för att uppnå FN:s mål för hållbar utveckling.

Hållbart förvaltat och fångad fisk är en källa till protein av hög kvalitet till överkomliga priser med ett förhållandevis lågt koldioxidavtryck ⁽³⁾. Sådan fisk är viktig för livsmedelstryggheten för många människor och för att bevara fiskesamhällenas ekonomiska bas. Att säkerställa ett hållbart fiske och hållbart förvaltade fiskbestånd är också avgörande för att skydda havens biologiska mångfald och bekämpa klimatförändringarna.

I dag står den marina miljön, liksom fiskare och fiskerisektorn, inför ett antal svårigheter. Utöver de existentiella hot mot den marina miljön som klimatförändringarna och förlusten av biologisk mångfald utgör på grund av flera antropogena påverkansfaktorer har sektorn också hanterat en rad stora utmaningar till följd av brexit, covid-19-pandemin och, senast, återverkningarna av Rysslands hänsynslösa militära aggression mot Ukraina ⁽⁴⁾. Dessa chocker har lett till massiva störningar på marknaden, brist på viktiga råvaror och en kraftig ökning av bränsle- och fiskfoderpriserna, vid sidan av den uppenbara fara som militära operationer och minor i Svarta havet utgör.

Samtidigt som dessa omedelbara utmaningar hanteras, får EU inte glömma bort det avgörande behovet av att trygga livsmedelssystemens hållbarhet. I linje med EU:s

---

⁽¹⁾ Rapport från kommissionen till Europaparlamentet och rådet om genomförandet av ramdirektivet om en marin strategi (direktiv 2008/56/EG), COM(2020) 259.

⁽²⁾ IPBES (den mellanstatliga plattformen för biologisk mångfald och ekosystemtjänster) (2022): *Summary for policymakers of the thematic assessment of the sustainable use of wild species of the Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services* (inte översatt till svenska). Fromentin, J.-M., Emery, M.R., Donaldson, J., Danner, M.-C., Hallosserie, A., Kieling, D., Balachander, G., Barron, E.S., Chaudhary, R.P., Gasalla, M., Halmy, M., Hicks, C., Park, M.S., Parlee, B., Rice, J., Tickin T. och Tittensor D. (red.). IPBES sekretariat, Bonn, Tyskland. 33 sidor. <https://doi.org/10.5281/zenodo.6425599>.

⁽³⁾ Bianchi, M., Hallström, E., Parker, R.W.R. m.fl., *Assessing seafood nutrition diversity together with climate impacts informs more comprehensive dietary advice. Commun Earth Environ* 3, 188 (2022). <https://doi.org/10.1038/s43247-022-00516-4>.

⁽⁴⁾ Inklusive vattenbruk och fiskberedningsindustri.

strategier för biologisk mångfald ⁽⁵⁾ och klimatanpassning ⁽⁶⁾ och från jord till bord-strategin ⁽⁷⁾ måste EU se till att de risker som härrör från klimatförändringar och förlust av biologisk mångfald inte äventyrar tillgången till de varor och tjänster som sunda marina ekosystem tillhandahåller fiskare, kustsamhällen och mänskligheten i stort.

Att göra EU:s fiske mer resilient innebär också att man ser till att fisket bidrar till att skydda och återställa de marina ekosystem som det är beroende av. En sund marin miljö med friska fiskbestånd och en rik biologisk mångfald är det enda sättet att se till att våra fiskesamhällen har en blomstrande framtid på medellång och lång sikt. De marina ekosystemen hotas allt mer av klimatförändringarna ⁽⁸⁾ och av ohållbart eller olagligt, orapporterat och oreglerat fiske ⁽⁹⁾. Andra påverkansfaktorer ⁽¹⁰⁾ är också kopplade till mänsklig verksamhet, såsom sjötransporter, energiproduktion, turism, jordbruk och industri. Därför är det viktigt att samtidigt ta itu med annan påverkan på de marina ekosystemen och fiskbeståndens hållbarhet, inbegripet olika former av föroreningar, vare sig det rör sig om förorenande ämnen, jordbruksmetoder, plast eller buller. EU bekämpar havsföroreningar genom ett antal lagstiftningsinitiativ och politiska initiativ inom den bredare ramen för handlingsplanen för nollföroreningar ⁽¹¹⁾, däribland fastställande av gränser för marint skräp, undervattensbuller, näringsämnen och föroreningar enligt havsmiljödirektivet (ramdirektivet om en marin strategi) och genomförandeåtgärder för att iaktta dem. Där ingår också att fastställa ett antal mål för nollförorening ⁽¹²⁾ och vidta åtgärder till förmån för den marina miljön. EU:s regler om mottagningsanordningar i hamn ger också incitament till avlämning i hamnar av passivt uppfiskat avfall ⁽¹³⁾.

⁽⁵⁾ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén, *EU:s strategi för biologisk mångfald för 2030 – Ge naturen större plats i våra liv* (COM(2020) 380).

⁽⁶⁾ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén: *Att bygga upp ett klimatanpassat Europa – den nya EU-strategin för klimatanpassning* (COM(2021) 82 final).

⁽⁷⁾ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén, *Från jord till bord-strategin för ett rättvisare, hälsosammare och miljövänligare livsmedelssystem* (COM(2020) 381).

⁽⁸⁾ Rapport från kommissionen till Europaparlamentet och rådet om genomförandet av ramdirektivet om en marin strategi (direktiv 2008/56/EG) (COM(2020) 259 final).

⁽⁹⁾ Europeiska miljöbyrå, 2019, *Marine messages II, Navigating the course towards clean, healthy and productive seas through implementation of an ecosystem-based approach* (inte översatt till svenska).

⁽¹⁰⁾ De senaste rapporterna från IPBES (*Global Assessment Report on Biodiversity and Ecosystem Services* (inte översatt till svenska) (2019) och *Methodological Assessment Report on the Diverse Values and Valuation of Nature* (inte översatt till svenska) (2022)) visar att hälsan hos de ekosystem som vi och alla andra arter är beroende av försämras snabbare än någonsin och att vi urholkar själva grunden för våra ekonomier och försörjningsmöjligheter och för livsmedelstrygghet, hälsa och livskvalitet världen över.

⁽¹¹⁾ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén *Vägen till en frisk planet för alla – EU-handlingsplan: Med sikte på nollförorening av luft, vatten och mark* (COM(2021) 400 final).

⁽¹²⁾ Det handlar bland annat om att minska avfall och plastskräp till havs med 50 % och att minska mikroplaster som släpps ut i miljön med 30 %, minska näringsförlusten och användningen av kemiska bekämpningsmedel med 50 %, minska de ekosystem i EU där luftföroreningar hotar den biologiska mångfalden med 25 %.

⁽¹³⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/883 av den 17 april 2019 om mottagningsanordningar i hamn för avlämning av avfall från fartyg, om ändring av direktiv 2010/65/EU och upphävande av direktiv 2000/59/EG (EUT L 151, 7.6.2019, s. 116).

Det finns ett akut behov av att intensifiera insatserna på EU-nivå för att vända den negativa trenden för marina ekosystem genom att ta itu med alla påverkansfaktorer. Såsom anges i denna handlingsplan måste detta omfatta åtgärder för att göra fiskeriförvaltningen mer hållbar och modern, i syfte att skydda och återställa marina ekosystem och uppnå en god miljöstatus ⁽¹⁴⁾ samt uppmuntra och inspirera världen att följa efter ⁽¹⁵⁾.

Denna handlingsplan är en del av kommissionens insatser för att få till stånd ett mer konsekvent genomförande av EU:s miljöpolitik och den gemensamma fiskeripolitiken med dess tre pelare för miljömässig, ekonomisk och social hållbarhet. Den innehåller en framåtblickande strategi för hur man kan tillämpa ekosystemansatsen bättre i fiskeriförvaltningen och är ett komplement till meddelandet om hur den gemensamma fiskeripolitiken fungerar ⁽¹⁶⁾ och meddelandet om energiomställningen inom EU:s fiskeri- och vattenbrukssektor (*initiativet för energiomställning*) ⁽¹⁷⁾.

Med utgångspunkt i åtagandet i EU:s strategi för biologisk mångfald för 2030 att rättsligt skydda 30 % av våra hav, varav en tredjedel bör skyddas strikt, behandlas de brister som identifierats i Europeiska revisionsrättens särskilda rapport om den marina miljön ⁽¹⁸⁾, framför allt genom att fokus läggs på marina skyddsområden ⁽¹⁹⁾ och på hur fiskeriförvaltningen kan bidra till ett effektivare skydd och återställande av deras marina biologiska mångfald och därigenom bidra till att uppnå målen i den föreslagna lagen om restaurering av natur ⁽²⁰⁾.

Handlingsplanen bygger på bidrag från berörda parter och medborgare under det breda samrådet ⁽²¹⁾.

I efterdyningarna av det historiska avtal om en ny global ram för biologisk mångfald som nåddes i Montreal vid den 15:e FN-konferensen om biologisk mångfald mellan parterna i konventionen om biologisk mångfald (den 15:e partskonferensen för konventionen om biologisk mångfald, COP15), och i samband med förhandlingarna om nya rättsligt bindande avtal om skydd av det fria havet och om stopp för plastföroreningar, kommer denna handlingsplan att befästa EU:s globala ledarskap genom att visa att EU uppfyller sina åtaganden. EU drev på insatserna för en ambitiös ny global ram för biologisk mångfald

---

⁽¹⁴⁾ Enligt vad som krävs i havsmiljödirektivet (direktiv 2008/56/EG).

⁽¹⁵⁾ Handlingsplanen är även relevant för EU:s yttersta randområden (som anges i artikel 249 i EUF-fördraget), som också bör uppmärksammas särskilt, i enlighet med uppmaningen i EU:s strategi för biologisk mångfald för 2030 att fokus bör läggas på att skyndsamt skydda och återställa ekosystemen i dessa regioner, med tanke på deras exceptionellt rika biologiska mångfald.

⁽¹⁶⁾ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet och rådet *Den gemensamma fiskeripolitiken i dag och i morgon: en pakt för fisket och haven för en hållbar, vetenskapsbaserad, innovativ och inkluderande fiskeförvaltning* (COM(2023) 103).

⁽¹⁷⁾ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet och rådet om energiomställningen inom EU:s fiskeri- och vattenbrukssektor (COM(2023) 100).

⁽¹⁸⁾ Europeiska revisionsrätten, Särskild rapport 26/2020 *Den marina miljön: EU:s skydd är brett men saknar djup*, <https://op.europa.eu/webpub/eca/special-reports/marine-environment-26-2020/sv/>.

⁽¹⁹⁾ Marina skyddsområden är geografiskt avgränsade områden för vilka skyddsmål har fastställts (Europeiska miljöbyrå (EEA), 2018). Se Europeiska miljöbyråns senaste rumsliga analys av marina skyddsområden i Europas hav: <https://www.eionet.europa.eu/etcs/etc-icm/products/etc-icm-reports/etc-icm-report-3-2020-spatial-analysis-of-marine-protected-area-networks-in-europe2019s-seas-iii>.

⁽²⁰⁾ Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om restaurering av natur, Bryssel, 22.6.2022 (COM(2022) 304 final – 2022/0195 (COD)).

⁽²¹⁾ En sammanfattning av samrådet bifogas detta meddelande.

som man enades om vid COP15. Denna handlingsplan kommer att bidra till att uppfylla vissa av de globala åtaganden som gjorts, bland annat åtagandet att skydda 30 % av världens land- och havsområden och återställa 30 % av de skadade ekosystemen.

Slutligen är målen för denna handlingsplan också förenliga med EU:s åtaganden i det gemensamma meddelandet om internationell världshavsförvaltning ⁽²²⁾ och med den gemensamma fiskeripolitikens externa dimension.

2. MER HÅLLBARA FISKEMETODER

I dag påverkas den marina miljön av flera faktorer som måste hanteras på ett samstämmigt sätt ⁽²³⁾. I linje med målen i den nya globala ramen för biologisk mångfald och EU:s strategi för biologisk mångfald för 2030 att skydda 30 % av Europas havsområden kan EU minska dessa påverkansfaktorer avsevärt genom att inrätta nya marina skyddsområden och effektivt förvalta befintliga sådana samt genom att göra fiskemetoderna mer hållbara, bland annat genom användning av fiskeredskap med låg påverkan. Effektivt förvaltade skyddade områden minimerar oavsiktliga fångster av känsliga arter ⁽²⁴⁾, skyddar leksträcker och uppväxtområden för fisk och ungfisk och minskar påverkan på känsliga livsmiljöer, särskilt havsbotten.

Besluten om när, var och hur fisket ska bedrivas påverkar inte bara målarterna, utan även kvantiteten av och storleken på fisk och bifångster, och följaktligen fiskeverksamhetens hållbarhet. De bestämmelser som reglerar denna aspekt av fisket, vanligen kallade *tekniska åtgärder*, uppdaterades 2019 ⁽²⁵⁾. De nya reglerna tillhandahåller en sammanhängande uppsättning åtgärder för att bidra till att uppfylla miljömålen och skapar en regional strategi som ger den flexibilitet som krävs. Förordningen om tekniska åtgärder innehåller en uppsättning grundregler för selektivt fiske i varje havsområde. Där fastställs till exempel olika maskstorlekar och maskformer i fiskenät för att endast fisk av en viss storlek ska fångas, sorteringsgaller och paneler som gör det möjligt för vissa arter att ta sig ut, och plats- och tidsbestämda stängningar av fiskeområden, till exempel under fiskens reproduktionsperiod ⁽²⁶⁾.

Förbättra redskapens selektivitet och minska fiskets inverkan på känsliga arter

Grundreglerna i förordningen om tekniska åtgärder syftar bland annat till att minimera och, där så är möjligt, eliminera oavsiktliga fångster av känsliga marina arter. Fiskar och andra marina arter står inför flera hot, bland annat överfiske, föroreningar och störningar eller förstörelse och försämring av deras livsmiljöer. För vissa är oavsiktlig fångst i fiskeredskap

---

⁽²²⁾ Gemensamt meddelande till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén *Staka ut kursen för en hållbar blå planet – gemensamt meddelande om EU:s agenda för internationell världshavsförvaltning* (JOIN(2022) 28 final).

⁽²³⁾ Rapport från kommissionen till Europaparlamentet och rådet om genomförandet av ramdirektivet om en marin strategi (direktiv 2008/56/EG) (COM(2020) 259 final).

⁽²⁴⁾ Enligt definitionen i artikel 6.8 i förordning (EU) 2019/1241.

⁽²⁵⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1241 av den 20 juni 2019 om bevarande av fiskeresurserna och skydd av marina ekosystem genom tekniska åtgärder, om ändring av rådets förordningar (EG) nr 1967/2006 och (EG) nr 1224/2009, och Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) nr 1380/2013, (EU) 2016/1139, (EU) 2018/973, (EU) 2019/472 och (EU) 2019/1022, samt om upphävande av rådets förordningar (EG) nr 894/97, (EG) nr 850/98, (EG) nr 2549/2000, (EG) nr 254/2002, (EG) nr 812/2004 och (EG) nr 2187/2005 (EUT L 198, 25.7.2019, s. 105).

⁽²⁶⁾ Bilagorna V–XI till förordning (EU) nr 2019/1241.

ett av de största hoten. Dessa problem har bidragit till att populationerna av flera arter har minskat, och trots att de flesta skyddas strikt av EU:s naturvårdslagstiftning löper vissa fortfarande risk att dö ut.

Sårbara arter är särskilt hotade. Det rör sig bland annat om flera hajarter ⁽²⁷⁾, havssköldpaddor, marina däggdjur som till exempel Östersjötumlare och munksäl, och havsfåglar som till exempel balearisk lira. De riskerar alla att fångas i fasta nätredskap. Marina däggdjur fångas också ofta i stora pelagiska trålar, havsfåglar i långrevsfiske och havssköldpaddor i trålar och långrevar.

Det finns dock allmänt tillgängliga lösningar för att undvika oavsiktlig fångst, vilket redan krävs enligt EU:s miljölagstiftning och den gemensamma fiskeripolitikens bestämmelser. De inbegriper tekniska ändringar av fiskeredskap eller begränsning av fisket under tider och i områden där förekomsten av en känslig art är särskilt stor.

Arbete planeras eller pågår, bland annat i form av pilotprojekt, för att bättre skydda känsliga arter i EU:s havsområden, om än med olika ambitionsnivåer och hastighet ⁽²⁸⁾. Mer behöver dock göras för att effektivt uppfylla åtagandena i EU:s strategi för biologisk mångfald för 2030.

Kommissionen uppmanar medlemsstaterna att vara mer ambitiösa och dra full nytta av den gemensamma fiskeripolitikens verktyg för att skyndsamt genomföra åtgärder som redan är tillgängliga och vetenskapligt bedömda. Dessa skulle kunna omfatta en kortvarig stängning av vissa fiskeområden eller installation av ljudskrämmare, vilket enligt vetenskapliga rådgivning ⁽²⁹⁾ skulle underlätta återhämtningen av Östersjötumlare eller sadeldelfin i Biscayabukten. Snabba åtgärder kommer också att bidra till att minska oavsiktliga fångster av havsfåglar i fiskeredskap och till att skydda hajar ⁽³⁰⁾. Dessutom bör medlemsstaterna förbättra övervakningssystemen för att identifiera omfattningen och fördelningen av oavsiktliga fångster.

Att uppnå maximal hållbar avkastning av kommersiellt nyttjade fiskarter är en central princip för den gemensamma fiskeripolitiken och bidrar till en god miljöstatus för kommersiella fiskbestånd. Detta går att göra genom att man begränsar fångsterna eller fiskeansträngningarna och ser till att fiskeverksamheten är mycket selektiv, så att enbart målarter fångas med begränsningar för kvantitet, ålder och storlek. Fisket kan också gynnas

---

⁽²⁷⁾ Om inget annat anges bör hänvisningar till ”hajar” i detta dokument anses omfatta alla arter i klassen Chondrichthyes (hajar, rockor och havsmusfiskar).

⁽²⁸⁾ När det gäller Östersjön förbereder sig medlemsstaterna för att anta åtgärder för att minska oavsiktliga fångster av den akut hotade Östersjötumlaren genom att stänga områden i linje med vetenskaplig rådgivning. När det gäller Medelhavet och Svarta havet håller medlemsstaterna på att utarbeta ytterligare begränsningsåtgärder inom ramen för Allmänna kommissionen för fiske i Medelhavet (AKFM) för att skydda känsliga arter, till exempel genom att minska fångsterna av hotade hajar och skydda uppväxtområden. När det gäller Svarta havet förbereds också åtgärder för att skydda störrar och tumlare. När det gäller Nordostatlanten har de avtalsslutande parterna infört åtgärder inom ramen för Oslo-Pariskonventionen (Ospar) för att möjliggöra återhämtning av hotade arter och havsfåglar på tillbakagång. För Östersjön syftar Helsingforskonventionen (Helcom) till att kartlägga högriskområden för havsfåglar, bedöma hur effektiva bevarandeinsatserna är för att skydda vattenfåglar och kustlevande fiskarter samt begränsa påverkan.

⁽²⁹⁾ EU:s begäran om nödatgärder för att förhindra bifångst av sadeldelfin (*Delphinus delphis*) och Östersjötumlare (*Phocoena phocoena*) i Nordostatlanten (*ICES Special Request Advice, Northeast Atlantic ecoregions* (inte översatt till svenska), offentliggjord den 26 maj 2020).

⁽³⁰⁾ Artikel 21 och bilaga XIII till förordning (EU) 2019/1241.

av skyddet av viktiga lekområden och uppväxtområden för fisk, bland annat genom strikt skyddade områden, eftersom de växande fiskbestånden sprider sig till angränsande områden.

Det finns nu många nya och innovativa lösningar för att ytterligare förbättra hållbarheten i fiskemetoderna, såsom användning av mer selektiva fiskeredskap, övervakningsverktyg för att identifiera områden där ungfisk koncentreras och åtgärder för att undvika sådana områden ⁽³¹⁾. Det krävs gemensamma åtgärder av medlemsstaterna för att fortsätta och påskynda arbetet med nationella åtgärder och gemensamma rekommendationer ⁽³²⁾ och för att följa rekommendationerna från Allmänna kommissionen för fiske i Medelhavet (AKFM) om utnyttjande och spridning av sådana innovativa verktyg och metoder. För att uppnå detta är det mycket viktigt att tillhandahålla effektiva incitament och stöd till de berörda fiskesamhällena och utnyttja tillgängliga EU-medel på ett bra sätt.

Kommissionen kommer att stödja medlemsstaterna genom att söka rådgivning från vetenskapliga institutioner om hur EU-flottans nuvarande fiskemönster kan förbättras. Vid behov kommer den, på grundval av ny vetenskaplig rådgivning, också att utnyttja sina genomförandebefogenheter enligt förordningen om tekniska åtgärder när det gäller utformningen av fiskeredskap ⁽³³⁾ för att säkerställa lika villkor vid genomförandet av bestämmelserna om selektivitet för redskap.

Det är särskilt viktigt och brådskande att förbättra bevarandet av akut hotade arter som fiskas kommersiellt, såsom ål. För att förvalta och bevara denna vandrande art krävs åtgärder som berör en rad mänskliga aktiviteter. Därför är det nödvändigt att anta en övergripande strategi som omfattar olika politikområden.

Åtgärder för att förbättra fiskets selektivitet och minska fiskets inverkan på känsliga arter

Kommissionen uppmanar medlemsstaterna att göra följande:

- Senast i slutet av 2023 utarbeta tröskelvärden för den högsta tillåtna dödligheten från oavsiktliga fångster av de arter som valts ut av medlemsstaterna ⁽³⁴⁾, som ett led i genomförandet av havsmiljödirektivet⁽³⁵⁾. Anta fiskeriförvaltningsåtgärder för att genomföra dessa tröskelvärden utan dröjsmål

⁽³¹⁾ Till exempel de som undersöktes inom ramen för Discardless, Minow och Ices råd om innovativa redskap.

⁽³²⁾ I enlighet med artikel 15 i förordning (EU) 2019/1241 eller artikel 11 i förordning (EU) nr 1380/2013 (den gemensamma fiskeripolitiken). Se även <https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/marine/docs/Marine%20SWD%20288%20final.pdf>.

⁽³³⁾ Artiklarna 8.5 och 24.1 a, c, d och g i förordning (EU) 2019/1241.

⁽³⁴⁾ Närmare bestämt "[a]rter av fåglar, däggdjur, reptiler och icke kommersiellt utnyttjade fiskar och bläckfiskar som hotas av oavsiktliga bifångster i regionen eller delregionen", kommissionens beslut (EU) 2017/848, bilagan, del II, Kriterier och metodstandarder, specifikationer och standardiserade metoder för övervakning och bedömning av grundläggande egenskaper och förhållanden och aktuellt miljötillstånd i marina vatten i enlighet med artikel 8.1 a i direktiv 2008/56/EG.

⁽³⁵⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/56/EG av den 17 juni 2008 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på havsmiljöpolitikens område (Ramdirektiv om en marin strategi) (*havsmiljödirektivet*).

genom nationella åtgärder eller, i förekommande fall, genom inlämning av gemensamma rekommendationer.

- Anta nationella åtgärder eller lämna gemensamma rekommendationer till kommissionen för att minimera bifångsterna (eller minska bifångsterna till en nivå som möjliggör en fullständig återhämtning av populationerna) av följande arter.
  - Före utgången av 2023: tumlare i Östersjön och Svarta havet och i Atlanten utanför Iberiska halvön och vanlig delfin i Biscayabukten ⁽³⁶⁾.
  - Före utgången av 2024: havsänglar, slätrocka, hajrockor, rockan *Leucoraja melitensis*, vithaj, oxhaj, rovhaj, marmorerad fjärilsrocka, störrar, havssköldpaddor, balearisk lira och munksal.
  - Senast 2030: de återstående känsliga marina arter som riskerar att fångas oavsiktligt ⁽³⁷⁾, med prioritering av arter med ”ogynnsam bevarandestatus” eller utrotningshotade arter.
- Senast i slutet av juni 2024 förbättra skyddet av ål genom att anta eller uppdatera befintliga förvaltningsplaner för ål enligt ålförordningen ⁽³⁸⁾, mot bakgrund av nya rön och på grundval av den rapport som avses i artikel 9 i ålförordningen, i syfte att stärka bevarande- och förvaltningsåtgärderna.

Förvaltningsplanerna för ål bör omfatta följande: i) fiskets påverkan (både kommersiellt fiske och fritidsfiske och i alla skeden av artens livscykel) och ii) påverkan som inte är kopplad till fisket genom genomförande av relevant lagstiftning, såsom ramdirektivet för vatten ⁽³⁹⁾, habitatdirektivet ⁽⁴⁰⁾ och havsmiljödirektivet. Planerna bör omfatta insatser för att återställa ålens livsmiljöer, förbättra vattendragens konnektivitet och ta itu med hinder för vandring, och de bör förbättra det gränsöverskridande samarbetet.

- Senast i mars 2027 uppdatera åtgärdsprogrammen enligt havsmiljödirektivet för att inkludera lämpliga åtgärder mot förlust och kassering av fiskeredskap och fiskerirelaterat marint skräp, på grundval av de metoder som fastställs i den gemensamma genomförandestrategin för havsmiljödirektivet.
- Senast 2030, på grundval av det arbete som utförts av vetenskapliga, tekniska och ekonomiska kommittén för fiskerinäringen (STECF), AKFM och andra vetenskapliga institutioner, såsom Internationella havsforskningsrådet (Ices), lägga fram och genomföra ytterligare åtgärder för att öka selektiviteten, med

---

⁽³⁶⁾ Till exempel genom att fullt ut genomföra de åtgärder som rekommenderades av Ices 2023 i *EU additional request on mitigation measures to reduce by-catches of common dolphin (Delphinus delphis) in the Bay of Biscay*. I *Report of the Ices Advisory Committee*, 2023 (inte översatt till svenska). Ices utlåtande 2023, sr.2023.01. <https://doi.org/10.17895/ices.advice.21946634> eller åtgärder med motsvarande effekt.

⁽³⁷⁾ Enligt definitionen i fotnot 35.

⁽³⁸⁾ Rådets förordning (EG) nr 1100/2007 av den 18 september 2007 om åtgärder för återhämtning av beståndet av europeisk ål (EUT L 248, 22.9.2007, s. 17).

⁽³⁹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG av den 23 oktober 2000 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område (EGT L 327, 22.12.2000, s. 1).

⁽⁴⁰⁾ Rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (EGT L 206, 22.7.1992, s. 7).

början i de fiskbestånd som har de största förväntade biologiska vinsterna. Följande åtgärder bör ingå:

- Nya och innovativa redskapstekniker för att minska fångsterna av små fiskar.
  - Plats- eller tidsspecifika åtgärder där det finns tydliga belägg för höga koncentrationer av fisk under minsta referensstorlek för bevarande.
- Senast 2030 skapa nya och effektivt förvalta alla marina skyddsområden och säkerställa ett strikt skydd av viktiga lekområden och uppväxtområden för fisk.

Kommissionen avser att göra följande:

- Under 2023 be STECF att som en del av sitt pågående arbete ⁽⁴¹⁾ ge råd om
  - utvärdering av den optimala storleken på den fisk ⁽⁴²⁾ som fångas i fiskeredskap, i syfte att uppnå största möjliga avkastning på lång sikt,
  - förbättring av fiskeredskapen, med hänsyn till selektivitet, sammansättning av målarter och såväl långsiktiga vinster som omställningskonsekvenser i sociala och ekonomiska termer.
- Senast i slutet av 2024, inom ramen för rapporten om genomförandet av förordningen om tekniska åtgärder, bedöma fångst, bevarande, omlastning, landning och försäljning av arter som hotas av utdöende eller som har ”ogynnsam bevarandestatus” enligt habitatdirektivet.
- Före utgången av 2024 förbereda antagandet av genomförandebestämmelser enligt förordningen om tekniska åtgärder för att
  - förbättra fiskeredskapens selektivitet,
  - utarbeta detaljerade specifikationer för flyktanordningar för sköldpaddor i räktrålare i EU:s vatten i Indiska oceanen och västra Atlanten,
  - fastställa regler för toriliner och förtyngda revar i alla havsområden.
- Så snart tröskelvärden har fastställts enligt havsmiljödirektivet, använda den gemensamma fiskeripolitikens verktyg ⁽⁴³⁾ för att föreslå gränser för oavsiktliga fångster av de arter som omfattas av tröskelvärdena.

Att minska fiskets inverkan på havsbotten

Friska livsmiljöer på havsbotten är en viktig del av sunda marina ekosystem. Deras rika biologiska mångfald skapar uppväxt- och lekplatser för många arter och bidrar till att upprätthålla strukturen och funktionen hos marina näringsvävar samt till att reglera klimatet.

⁽⁴¹⁾ Med utgångspunkt i STECF:s arbete med tekniska åtgärder: STECF EWG 20-02, <https://stecf.jrc.ec.europa.eu/web/stecf/ewg2002> och STECF 21-07: <https://stecf.jrc.ec.europa.eu/ewg2107>.

⁽⁴²⁾ Kommersiella arter som förtecknas i bilaga XIV till förordning (EU) 2019/1241.

⁽⁴³⁾ T.ex. förordningar om fiskemöjligheter, i linje med vetenskaplig rådgivning.

Fiske med vissa mobila bottenkontaktredskap (*mobilt bottenfiske*) ⁽⁴⁴⁾, särskilt bottentrålning, är en av de mest utbredda och skadliga verksamheterna för havsbotten och dess livsmiljöer ⁽⁴⁵⁾. För närvarande anses 79 % av havsbotten vara fysiskt störd, framför allt på grund av bottentrålning, och en fjärdedel av EU:s kustområden har förmodligen förlorat sina livsmiljöer på havsbotten ⁽⁴⁶⁾. De mest intensivt fiskade områdena trålas mer än tio gånger per år ⁽⁴⁷⁾.

Våra hav är en betydande naturlig kolsänka, särskilt havssediment. Det finns en växande insikt om vikten av att lagra och bevara blått kol i marina livsmiljöer för att bekämpa klimatförändringarna ⁽⁴⁸⁾. Även om kunskapen om marina kolförråd fortfarande är mindre än kunskapen om kolförråd på land tyder färskare uppgifter ⁽⁴⁹⁾ på att störningar av sediment på havsbotten har en direkt inverkan på dess förmåga att lagra kol.

Den biologiska mångfalden på havsbotten kan dock återhämta sig om påverkan minskar, till exempel genom att det mobila bottenfisket minskas ⁽⁵⁰⁾. Detta medför stora fördelar för ekosystemen och samhället, bland annat genom att fiskbestånden återhämtar sig och fiskbiomassan ökar. Det bidrar också till att förhindra en försämring av den marina miljön.

EU-lagstiftningen kräver redan skydd och återställande av havsbotten. Enligt miljölagstiftningen ska medlemsstaterna vidta åtgärder för att skydda havsbotten för att uppnå en ”god miljöstatus” i EU:s vatten ⁽⁵¹⁾. De måste också vidta nödvändiga åtgärder i marina Natura 2000-områden för att bidra till att uppnå eller upprätthålla en ”gynnsam bevarandestatus” för vissa livsmiljöer på havsbotten.

Fiskeriförvaltningsverktygen förbjuder mobilt bottenfiske i Medelhavet i snäva kustområden och på mer än 1 000 meters djup. I Atlanten förbjuder de bottentrålning på mer än 800 meters djup, och ett område på 16 419 km² med sårbara marina ekosystem

---

⁽⁴⁴⁾ Som anges i tabell 1 i STECF:s rapport *Support of the Action Plan to Conservation Fisheries Resources and protection marine ecosystems* (inte översatt till svenska) (STECF-OWP-22-01), Bastardie, F. och Doerner, H. red., EUR 28359 EN, Europeiska unionens publikationsbyrå, Luxemburg, 2022, ISBN 978-92-76-52911-8, DI:10.2760/25269, JRC129455. Förteckningen omfattar skrapredskap som dras av båt, mekaniska skrapredskap, inklusive sugskrapor, enbåtsbottentrål, dubbeltrål, bottentrål till partrålning, landvad/not, snurrevad, parsnurrevad, skotsk snurrevad, vad/not för fartyg och bomtrål.

⁽⁴⁵⁾ Fisket konstaterades vara den mest omfattande mänskliga marina verksamhet som stör havsbotten i Europas regionala hav. I Nordsjön visade en preliminär bedömning att bottenfisket stod för omkring 95 % av de störningar som orsakade mekanisk nötning (Ices 2019). Dessutom har Europeiska miljöbyrån bedömt att 79 % av unionskustens havsbotten är störd av bottentrålning (Europeiska kommissionen, rapport om genomförandet av ramdirektivet om en marin strategi, 2020).

⁽⁴⁶⁾ Rapport från kommissionen till Europaparlamentet och rådet om genomförandet av ramdirektivet om en marin strategi (direktiv 2008/56/EG) (COM(2020) 259 final).

⁽⁴⁷⁾ <https://www.eea.europa.eu/data-and-maps/figures/bottom-trawl-fishing-intensity-in>.

⁽⁴⁸⁾ År 2022, FN:s konferens till stöd för genomförandet av mål 14 för hållbar utveckling, *Our ocean, our future, our responsibility: draft declaration* (inte översatt till svenska), Lissabon den 27 juni–1 juli 2022.

⁽⁴⁹⁾ Europeiska miljöbyrån, *Carbon stocks and sequestration in terrestrial and marine ecosystems: a lever for nature restoration? A quick scan for terrestrial and marine EUNIS habitat type* (inte översatt till svenska), Wageningen, november 2020. Se även Cavan och Hill, [2021](#), Duarte m.fl., [2020](#), Luisetti m.fl., [2019](#), Pusceddu m.fl., [2014](#).

⁽⁵⁰⁾ Se till exempel Hiddink, J.G., m.fl. ”[Global analysis of depletion and recovery of seabed biota after bottom trawling disturbance](#)”, *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 2017.

⁽⁵¹⁾ Enligt kraven i kommissionens direktiv 2008/56/EG.

stängs för bottenfiske ⁽⁵²⁾. Bottenfisket begränsas ytterligare i särskilt känsliga områden genom en rad åtgärder och förordningar ⁽⁵³⁾.

Dessutom har vissa medlemsstater vidtagit åtgärder för att förbjuda eller begränsa bottenfiske i vissa områden genom nationella åtgärder och inlämning av gemensamma rekommendationer inom ramen för den gemensamma fiskeripolitiken ⁽⁵⁴⁾, vilka ligger till grund för delegerade förordningar. I november 2022 beslutade AKFM, på grundval av ett EU-förslag, att bedöma de potentiella konsekvenserna av att ändra djupbegränsningarna för de nuvarande fiskebegränsningarna på mellan 600 och 800 meters djup, i syfte att eventuellt införa begränsningar i grundare vatten.

Allmänt sett är det dock fortfarande vanligt med mobilt bottenfiske i EU:s vatten. I Nordostatlanten förekommer till exempel sådant fiske i 80–90 % av de områden där det går att bedriva fiske ⁽⁵⁵⁾, däribland i många Natura 2000-områden och andra marina skyddsområden. Detta undergräver uppnåendet av de globala bevarandemål som fastställs i konventionen om biologisk mångfald ⁽⁵⁶⁾ och riskerar att hota framstegen med att begränsa klimatförändringarna.

Det mobila bottenfiskets inverkan på den marina miljön äventyrar också fiskets hållbarhet och fisktillgången på medellång och lång sikt. Det skadar inte bara de ekosystem som fisket är beroende av, utan är också extremt bränsleintensivt, vilket medför betydande kostnader för sektorn och ett särskilt stort koldioxidavtryck ⁽⁵⁷⁾. Mobilt bottenfiske är till sin natur en av de minst selektiva fiskemetoderna och ger upphov till oproportionerligt stora mängder oönskade fångster ⁽⁵⁸⁾ och utkast. Utkast är särskilt oroande, framför allt i en tid då EU strävar efter att minska matsvinnet ⁽⁵⁹⁾, en mycket relevant fråga i den bredare debatten om global livsmedelstrygghet.

⁽⁵²⁾ Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2022/1614 av den 15 september 2022 om fastställande av befintliga djuphavsfiskeområden och av en förteckning över områden där känsliga marina ekosystem förekommer eller sannolikt förekommer (EUT L 242, 19.9.2022, s. 1).

⁽⁵³⁾ T.ex. bilaga II till förordning (EU) 2019/1241.

⁽⁵⁴⁾ Sedan 2013 har medlemsstaterna i fem gemensamma rekommendationer enats om att begränsa bottentrållning i flera områden i Nordsjön och Östersjön, delvis för att skydda ekologiskt känsliga rev. I vissa medlemsstater har det också antagits nationella åtgärder, som ingår i förvaltningsplanerna enligt Medelhavsförordningen och AKFM-åtgärder.

⁽⁵⁵⁾ Utlåtande från Internationella havsforskningsrådet (*Ices*) om de europeiska delarna av Atlanten och Östersjön, *EU request on how management scenarios to reduce mobile bottom fishing disturbance on seafloor habitats affect fisheries landing and value*, ICES Special Request Advice, 24 juni 2021 (inte översatt till svenska).

Enligt *Ices* utlåtande har liknande mönster identifierats i Medelhavet och Svarta havet, även om metodskillnader innebär att resultaten inte är direkt jämförbara.

⁽⁵⁶⁾ [Dureuil m.fl., *Elevated trawling inside protected areas undermines conservation outcomes in a global fishing hot spot*, *Science* 362, 1403–1407 \(2018\), DOI: 10.1126/science.aau05.](#)

⁽⁵⁷⁾ Sala, A., Damalas, D., Labanchi, L. m.fl. *Energy audit and carbon footprint in trawl fisheries*. *Sci Data* 9, 428 (2022). <https://doi.org/10.1038/s41597-022-01478-0>.

⁽⁵⁸⁾ IPBES (den mellanstatliga plattformen för biologisk mångfald och ekosystemtjänster), 2022: *Summary for policymakers of the thematic assessment of the sustainable use of wild species of the Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services* (inte översatt till svenska). Fromentin, J.-M., Emery, M.R., Donaldson, J., Danner, M.-C., Hallosserie, A., Kieling, D., Balachander, G., Barron, E.S., Chaudhary, R.P., Gasalla, M., Halmy, M., Hicks, C., Park, M.S., Parlee, B., Rice, J., Ticktin T. och Tittensor D. (red.). IPBES sekretariat, Bonn, Tyskland. 33 sidor. <https://doi.org/10.5281/zenodo.6425599>.

⁽⁵⁹⁾ Översynen av ramdirektivet om avfall, som planeras till 2023, kommer att bidra till att minska matsvinnet i linje med FN:s mål för hållbar utveckling och kommissionens prioriteringar för 2023.

Det krävs kraftfulla åtgärder för att skydda och återställa havsbotten, bland annat genom en utfasning av mobilt bottenfiske, samtidigt som man ser till att denna teknik inte ersätts med likvärdiga eller sämre alternativ. Det är nödvändigt att skyndsamt skydda och återställa livsmiljöer på havsbotten i marina skyddsområden, särskilt med tanke på deras stora betydelse för EU:s marina biologiska mångfald, deras potential att bidra till en ökning av fiskbestånden och de sedan länge fastställda rättsliga skyldigheterna att förvalta dem effektivt.

För att uppnå målen i EU:s strategi för biologisk mångfald att skydda 30 % av unionens hav uppmanar kommissionen medlemsstaterna att fullt ut utnyttja den gemensamma fiskeripolitikens verktyg och att fasa ut mobilt bottenfiske i alla marina skyddsområden senast 2030. Till att börja med bör medlemsstaterna senast i slutet av mars 2024 anta nationella åtgärder eller, i lämpliga fall, föreslå gemensamma rekommendationer för de regionala grupperna i syfte att förbjuda mobilt bottenfiske i de marina skyddsområden som är utsedda Natura 2000-områden enligt habitatdirektivet och som skyddar havsbotten och marina arter. Mobilt bottenfiske bör inte heller tillåtas i nya marina skyddsområden.

Baserat på resultatet av de utfästelser som medlemsstaterna har lämnat in för att uppfylla målet i strategin för biologisk mångfald att skydda minst 30 % av EU:s hav, bör medlemsstaterna följa vetenskaplig rådgivning och ta hänsyn till åtgärdernas övergripande inverkan på det marina ekosystemet i fiskeriförvaltningsbesluten. De måste i synnerhet undvika att orsaka förändringar av fiskemetoderna som kan ge upphov till skada, till exempel genom att andra typer av fiskeredskap ökar påverkan på marina ekosystem eller känsliga arter.

I och med utvecklingen av mer innovativa verktyg som är utformade för att begränsa effekterna av dessa typer av fiskeredskap är det viktigt att fortsätta diskussionerna med sektorn för att stimulera ytterligare innovation och användning av nya lösningar på fältet. Detta är också viktigt för att se till att de åtgärder som vidtas fortsätter att vara ändamålsenliga och håller jämna steg med den tekniska utvecklingen.

I enlighet med målen i havsmiljödirektivet och den föreslagna lagen om återställande av naturen måste havsbotten skyddas och återställas även utanför de marina skyddsområdena. I detta syfte bör medlemsstaterna snabbt komma överens om och genomföra de tröskelvärden för havsbottens integritet som för närvarande håller på att utarbetas inom ramen för havsmiljödirektivet.

Åtgärder för att minska fiskets inverkan på havsbotten

Kommissionen uppmanar medlemsstaterna att göra följande:

- Senast i mitten av 2023, slutligen fastställa tröskelvärden för den högsta tillåtna omfattning av havsbotten som kan gå förlorad eller störas av mänsklig påverkan, som en del av den gemensamma genomförandestrategin för havsmiljödirektivet ⁽⁶⁰⁾. De bör utan dröjsmål anta nationella åtgärder eller, i relevanta fall, lämna gemensamma rekommendationer för att genomföra dessa tröskelvärden.
- Senast i slutet av mars 2024

(60) Enligt artikel 4 i beslut (EU) 2017/848.

- anta nationella åtgärder eller, i lämpliga fall, föreslå gemensamma rekommendationer för de regionala grupperna för att förbjuda mobilt bottenfiske i de marina skyddsområden som är utsedda Natura 2000-områden enligt habitatdirektivet och som skyddar havsbotten och marina arter.
  - ge en övergripande beskrivning ⁽⁶¹⁾ av hur var och en av dem avser att se till att det mobila bottenfisket fasas ut i alla marina skyddsområden senast 2030. De bör, för minst 20 % av varje medlemsstats marina vatten, lägga fram en mer detaljerad plan över nationella åtgärder och gemensamma rekommendationer som ska utarbetas, inbegripet åtminstone uppgifter för att identifiera de områden där mobilt bottenfiske bör förbjudas och uppgifter om de medlemsstater och flottor som berörs av åtgärderna i dessa områden.
- Anta nationella åtgärder och, i relevanta fall, lämna gemensamma rekommendationer till kommissionen för att säkerställa att det mobila bottenfisket fasas ut i alla marina skyddsområden senast 2030.

Kommissionen avser att göra följande:

- Övervaka och följa framstegen med de gemensamma rekommendationerna i medlemsstaternas regionala grupper.
- Stödja utvecklingen och användningen av innovativa lösningar som syftar till att begränsa effekterna av bottenfiske, på grundval av en begäran om ett utlåtande från Ices om innovativa fiskeredskap, som väntas avges i slutet av 2023.

3. SÄKERSTÄLLA EN RÄTTVIS OMSTÄLLNING FÖR ALLA

I den europeiska gröna given, som är EU:s nya strategi för ekonomisk tillväxt, fastställs åtgärder för att åstadkomma en rättvis omställning i syfte att skapa en verkligt hållbar utvecklingsmodell för alla. Rättvisa och delaktighet är förutsättningar för en framgångsrik grön omställning.

Bättre bevarande och skydd av marina arter och livsmiljöer har tydliga fördelar för samhället och ekonomin, särskilt för fiske- och kustsamhällen vars försörjning är direkt beroende av sunda marina ekosystem. Forskare har till exempel uppskattat att om 30 % av haven skyddas skulle de årliga fångsterna i världen kunna öka med åtta miljoner ton, cirka 10 % av dagens fångster ⁽⁶²⁾.

Även om omställningen är nödvändig och socioekonomiskt fördelaktig, och även om de nuvarande covid- och krigsrelaterade utmaningar som påverkar fiskerisektorn, däribland stigande energipriser, inte är kopplade till de åtgärder som beskrivs i denna handlingsplan, inbegripet den gradvisa utfasningen av bottenfiske i alla marina skyddsområden, kommer särskilt den sistnämnda åtgärden att få sociala och ekonomiska konsekvenser för vissa

⁽⁶¹⁾ Denna planering bör ingå i de färdplaner som avses i avsnitt 7.

⁽⁶²⁾ Sala, E., Mayorga, J., Bradley, D. m.fl. *Protecting the global ocean for biodiversity, food and climate. Nature* 592, 397–402 (2021). <https://doi.org/10.1038/s41586-021-03371-z>

aktörer och samhällen⁽⁶³⁾, och en rättvis omställning måste säkerställas. Effekterna kan variera från små förändringar i fiskeverksamheten som lätt kan absorberas till större förändringar som skulle kräva begränsningsåtgärder för att hjälpa fiskare, deras samhällen och aktörer i hela leveranskedjan att anpassa sig till bredare strukturella förändringar. Effekterna kan delvis kompenseras genom att fiskeverksamheten flyttas till andra fiskeområden där detta är möjligt.

Samtidigt förväntas effekterna bli mer betydande i fiskesamhällen där den ekonomiska diversifieringen för närvarande är begränsad. Därför är det viktigt att se till att omställningen sker gradvis och att medlemsstaterna tar hänsyn till lokalsamhällets särskilda behov och stöder dem i denna omställning, bland annat genom ekonomiskt stöd. Det är viktigt att vara medveten om att, i likhet med erfarenheterna från införandet av målet om maximal hållbar avkastning, kommer förändringar i fiskemetoderna att löna sig på medellång till lång sikt, när fiskbestånden återhämtar sig och kommersiellt fiskade arter sprider sig från marina skyddsområden till andra fiskeområden.

På kort sikt beror de ekonomiska effekterna på sektorn också på de ökade energipriserna. Den gradvisa övergången från bränsleintensiv bottentrålning till mindre energiintensiva fiskemetoder kan också leda till stora besparingar. Detta är helt i linje med kommissionens mål att så snart som möjligt fasa ut fossila bränslen och dess ambition att stödja EU:s fiskeflotta och vattenbrukssektorn i deras strukturella energiomställning. I samband med denna övergång har kommissionen också föreslagit att en bränsleskatt ska införas vid översynen av EU:s energiskattedirektiv⁽⁶⁴⁾ och den lägger samtidigt med denna handlingsplan fram initiativet för energiomställning.

Kommissionen uppmanar medlemsstaterna att uppmuntra och stödja fiskesamhällena i den omställning som anges i denna handlingsplan och hjälpa dem att stärka sin resiliens, innovation och anpassning. Bland annat måste det stöd som finns tillgängligt genom EU:s finansieringsinstrument utnyttjas bättre, framför allt stöd till innovation och diversifiering av ekonomisk verksamhet och stöd till energiomställningen och ökad selektivitet i fråga om redskap. Många exempel visar att en effektiv användning av EU-medel kan göra skillnad, men tidigare var det en alltför liten andel av EU:s medel som användes för att stödja bevarandet av haven⁽⁶⁵⁾. Som revisionsrätten har bekräftat finns det tydligt utrymme för att utnyttja den tillgängliga EU-budgeten bättre.

⁽⁶³⁾ Vetenskapliga, tekniska och ekonomiska kommittén för fiskerinäringen (STECF) – *Support of the Action plan to conserve fisheries resources and protect marine ecosystems* (STECF-OWP-22-01) (inte översatt till svenska). Europeiska unionens publikationsbyrå, Luxemburg, 2022. Tillgänglig på https://www.researchgate.net/publication/360642059_Scientific_Technical_and_Economic_Committee_for_Fisheries_STECF_-_Support_of_the_Action_plan_to_conserve_fisheries_resources_and_protect_marine_ecosystems.

⁽⁶⁴⁾ Rådets direktiv 2003/96/EG av den 27 oktober 2003 om en omstrukturering av gemenskapsramen för beskattning av energiprodukter och elektricitet (EUT L 283, 31.10.2003, s. 51).

⁽⁶⁵⁾ Europeiska revisionsrätten, Särskild rapport 26/2020, *Den marina miljön: EU:s skydd är brett men saknar djup*, s. 46.

De medel som ska användas för detta ändamål kommer främst från Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden (EHFVF) ⁽⁶⁶⁾ och Life-programmet ⁽⁶⁷⁾. Dessa har en central roll när det gäller att stödja de politiska målen för klimat och biologisk mångfald. Dessutom har kommissionen ett nära samarbete med medlemsstaterna för att se till att varje program bidrar till att uppnå de övergripande målen i den fleråriga budgetramen för dessa mål ⁽⁶⁸⁾.

Andra finansieringskällor lyfts fram i kommissionens sammanställning över EU-finansiering, *Find your EU funding programme for the environment* (inte översatt till svenska) ⁽⁶⁹⁾. Där ingår till exempel Horisont Europa ⁽⁷⁰⁾, Europeiska regionala utvecklingsfonden (inklusive Interreg) ⁽⁷¹⁾, Europeiska socialfonden + ⁽⁷²⁾, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling ⁽⁷³⁾, Fonden för ett sammanlänkat Europa och faciliteten för återhämtning och resiliens ⁽⁷⁴⁾. Medlemsstaterna bör använda dessa källor strategiskt, öka den nationella finansieringen och uppmuntra investeringar från den privata sektorn för att styra stöd till omställningen, till exempel strategier för smart specialisering för en hållbar blå ekonomi. Kommissionen kommer att fortsätta stödja medlemsstaterna fullt ut i detta avseende.

Det är viktigt att fullt ut utnyttja möjligheterna till diversifiering och innovation, till att börja med de möjligheter som identifieras i den nya strategin för en hållbar blå ekonomi i EU ⁽⁷⁵⁾. Denna strategi syftar till att utveckla nya affärsmodeller för att minska sektorns miljöavtryck genom digitalisering och användning av innovativa redskap och tekniker. För att säkerställa att fiskesamhällen under omställning fullt ut kan utnyttja de möjligheter till ekonomisk diversifiering som uppstår inom andra sektorer inom den blå ekonomin

---

⁽⁶⁶⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1139 av den 7 juli 2021 om Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden och om ändring av förordning (EU) 2017/1004. Av fondens medel förvaltas 13 % direkt av kommissionen.

⁽⁶⁷⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/783 av den 29 april 2021 om inrättande av ett program för miljö och klimatpolitik (Life) samt om upphävande av förordning (EU) nr 1293/2013 (EUT L 172, 17.5.2021).

⁽⁶⁸⁾ När det gäller EHFVF:s budget på 5,3 miljarder euro som är tillgänglig för medlemsstaterna för åren 2021–2027 planeras i medlemsstaternas utkast till program att 29 % av budgeten ska anslås till biologisk mångfald och 56 % till klimatförändringar (läget den 28 september 2022). Life-programmet har en budget på 5,43 miljarder euro för 2021–2027 och finansierar projekt för att skydda och bevara den marina miljön och minska påverkan på de marina ekosystemen.

⁽⁶⁹⁾ DOI 10.2779/768079.

⁽⁷⁰⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/695 av den 28 april 2021 om inrättande av Horisont Europa – ramprogrammet för forskning och innovation, om fastställande av dess regler för deltagande och spridning.

⁽⁷¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1301/2013 av den 17 december 2013 om Europeiska regionala utvecklingsfonden och om särskilda bestämmelser för målet Investering för tillväxt och sysselsättning.

⁽⁷²⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1057 av den 24 juni 2021 om inrättande av Europeiska socialfonden+ (ESF+).

⁽⁷³⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1305/2013 av den 17 december 2013 om stöd för landsbygdsutveckling från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu).

⁽⁷⁴⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/241 av den 12 februari 2021 om inrättande av faciliteten för återhämtning och resiliens (EUT L 57, 18.2.2021, s. 17).

⁽⁷⁵⁾ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén om en ny strategi för en hållbar blå ekonomi i EU – Omställning av EU:s blå ekonomi för en hållbar framtid (COM(2021) 240 final).

kommer kommissionen att inleda en diskussion vid det kommande blå forumet i maj 2023, med deltagande av olika berörda parter och grupper som är verksamma inom havssektorn.

Riktade utbildnings- och kompetenshöjningsprogram som genomförs med EU-stöd inom ramen för Erasmus +, EHFVF eller ESF + skulle också kunna bidra till att bygga broar till andra sektorer i den blå ekonomin, såsom algproduktion och regenerativt havsbruk ⁽⁷⁶⁾, förnybar energi och hållbart vattenbruk. Förbättrad miljömässig hållbarhet, till exempel genom effektivt förvaltade marina skyddsområden, kan ge ytterligare eller alternativa försörjningsmöjligheter för lokala fiskesamhällen, såsom naturturism och väl förvaltad fritidsfiske. Fiskare kan också få EU-stöd i sin roll som förvaltare av havet. Flera positiva exempel ⁽⁷⁷⁾ visar redan hur detta partnerskap kan hjälpa dem att hämta och samla in skräp och förlorade fiskeredskap.

Åtgärder för att uppnå en rättvis omställning och maximera användningen av tillgängliga medel

Kommissionen uppmanar medlemsstaterna att göra följande:

- Vidta åtgärder för att utnyttja tillräcklig finansiering genom att strategiskt mobilisera tillgängliga resurser från EU:s, nationella eller privata finansieringskällor, särskilt för att främja projekt som syftar till att
  - stödja användningen av mindre skadliga fiskemetoder och projekt som genomför det EU-omfattande Natura 2000-nätverket för att uppfylla handlingsplanens mål och de behov som identifierats i medlemsstaternas prioriterade åtgärdsplaner ⁽⁷⁸⁾,
  - hjälpa fiskesamhällena att övergå till mer selektiva, mindre skadliga och mer bränslesnåla fiskemetoder.

Kommissionen avser att göra följande:

- Underlätta tillgången till finansieringsmöjligheter genom att
  - under 2023 anordna och stå värd för en workshop för medlemsstaterna för att vägleda och främja användningen av medel för att genomföra denna handlingsplan,
  - ha ett nära samarbete med medlemsstaterna när de övervakar genomförandet av EHFVF, för att uppmuntra genomförandet av särskilda åtgärder som stöder målen i denna handlingsplan, samt använda kompletterande finansieringsmöjligheter som finns tillgängliga från andra program, inbegripet Life,
  - genomföra strategier för smart specialisering i syfte att prioritera regional forskning och investeringar i innovation inom sektorer inom den blå ekonomin, inbegripet fiske,
- senast i slutet av 2023 inrätta bidrag inom ramen för direkt förvaltning av EHFVF till ett värde av över 7 miljoner euro för att stödja projekt som bidrar till

⁽⁷⁶⁾ Med regenerativt havsbruk avses kustnära odlingar av alger och skaldjur.

⁽⁷⁷⁾ https://oceans-and-fisheries.ec.europa.eu/news/joining-hands-eu-fight-marine-litter-2021-09-29_en (inte översatt till svenska) och <https://audiovisual.ec.europa.eu/en/video/I-175441?lg=EN/EN> (inte översatt till svenska).

⁽⁷⁸⁾ Antagen av medlemsstaterna i enlighet med artikel 8 i habitatdirektivet.

utvecklingen av nästa generations färdigheter inom den blå ekonomin och ger möjligheter till attraktiva och hållbara karriärer inom sjöfarten.

4. STÄRKA KUNSKAPSBASEN OCH FORSKNING OCH INNOVATION

Att utforma och utveckla initiativ för att förvalta fisket och skydda den marina miljön kräver en god kunskapsbas. Detta kräver i sin tur systematisk datainsamling och vetenskaplig övervakning på grundval av robusta metoder. Även om bristen på fullständig vetenskaplig information inte kan motivera att man skjuter upp eller underlåter att vidta nödvändiga åtgärder, understryker den behovet av större investeringar för att identifiera och täppa till kunskapsluckor.

Medlemsstaterna använder en rad strategier och en kombination av instrument för att övervaka marina ekosystem och miljöpåverkan, särskilt genom datainsamlingsramen ⁽⁷⁹⁾ och övervakningsprogrammen enligt havsmiljödirektivet, fågeldirektivet ⁽⁸⁰⁾ och habitatdirektivet. Det krävs dock fler ansträngningar för att säkerställa att övervakning och datainsamling är tillräckliga för att bedöma fiskets inverkan på marina livsmiljöer och arter.

Detta arbete bör omfatta utformning av riktade övervakningsprogram för att förbättra observationer och rapportering av oavsiktligt bifångade arter. Programmen bör omfatta högriskfiske och de potentiella effekterna av alla relevanta flottsegment, inklusive mindre fartyg. De bör också ta hänsyn till data om fritidsfiske, inklusive fritidsfiskefartyg, och deras inverkan på bestånden och den marina miljön. Den uppdaterade och moderniserade kontrollförordningen ⁽⁸¹⁾ kommer, när den har antagits av medlagstiftarna, att spela en viktig roll för att göra dessa förbättringar.

Mer forskning och datainsamling behövs också för att bygga upp kunskap om havsbottens status och fiskets inverkan på livsmiljöer på havsbotten, inbegripet bottenfiskets utbredning och frekvens ⁽⁸²⁾ och dess inverkan på kolbindning. Kommissionen kommer att inleda en studie för att kvantifiera förmågan att lagra kol för olika livsmiljötyper på havsbotten i EU:s vatten och bottenfiskets potentiella inverkan på denna förmåga.

Övergången till mer selektiva och miljömässigt mindre skadliga fiskemetoder kräver en systematisk bedömning av kostnader och fördelar för att hjälpa fiskare, andra företag inom sektorn och samhället som helhet. Detta kräver bättre modelleringsmetoder för att förutsäga och bedöma de sociala, ekonomiska och miljömässiga effekterna av nuvarande och framtida bevarandeåtgärder. I slutet av 2023 kommer kommissionen att börja utveckla

⁽⁷⁹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1004 av den 17 maj 2017 om upprättande av en unionsram för insamling, förvaltning och användning av data inom fiskerisektorn och till stöd för vetenskaplig rådgivning rörande den gemensamma fiskeripolitiken och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 199/2008. EUT L 157, 20.6.2017, s. 1. Det fleråriga EU-programmet för insamling av data i enlighet med kommissionens delegerade beslut (EU) 2021/1167.

⁽⁸⁰⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/147/EG av den 30 november 2009 om bevarande av vilda fåglar (*fågeldirektivet*) och rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (*habitatdirektivet*).

⁽⁸¹⁾ Rådets förordning (EG) nr 1224/2009 av den 20 november 2009 om införande av ett kontrollsystem i gemenskapen för att säkerställa att bestämmelserna i den gemensamma fiskeripolitiken efterlevs, om ändring av förordningarna (EG) nr 847/96, (EG) nr 2371/2002, (EG) nr 811/2004, (EG) nr 768/2005, (EG) nr 2115/2005, (EG) nr 2166/2005, (EG) nr 388/2006, (EG) nr 509/2007, (EG) nr 676/2007, (EG) nr 1098/2007, (EG) nr 1300/2008, (EG) nr 1342/2008 och upphävande av förordningarna (EEG) nr 2847/93, (EG) nr 1627/94 och (EG) nr 1966/2006 EUT L 343, 22.12.2009, s. 1.

⁽⁸²⁾ Registrering av data enligt den uppdaterade och moderniserade kontrollförordningen spelar en avgörande roll i detta sammanhang.

ett modelleringsverktyg för att införliva begreppet ”naturkapital” i ekonomiska beslut. Detta kommer att innefatta bedömning och kvantifiering av både det ekonomiska värdet av marina ekosystemtjänster och de socioekonomiska kostnader och fördelar som följer av att den marina miljön hålls frisk.

Det är viktigt att begära vetenskapliga råd från organ som Ices och STECF för att se till att politiken styrs av bästa tillgängliga vetenskapliga rådgivning. Av denna anledning, och mot bakgrund av det rättsliga kravet enligt den gemensamma fiskeripolitiken på samråd med STECF om sekundärlagstiftning, har STECF en ny sammansättning (2022–2025) som erbjuder sakkunskap på de områden som är särskilt relevanta för att genomföra och stödja denna handlingsplan.

Europeiska miljöbyrån (EEA) ger också viktigt stöd till kommissionen när det gäller att kartlägga och bedöma samstämmigheten i nätverket för marina skyddsområden i EU:s vatten och bedöma tillståndet för marina arter, livsmiljöer och ekosystem samt påverkan på dem. Europeiska miljöbyråns stöd till genomförandet av strategin för biologisk mångfald är inriktat på skyddade områden, inbegripet spårning av fiskeriförvaltningsåtgärder i marina skyddsområden, och kommer att vara särskilt relevant för det arbete som beskrivs i denna handlingsplan. Kommissionen har för avsikt att stärka samarbetet med Europeiska miljöbyrån för att bidra till genomförandet av denna handlingsplan, bland annat genom att anpassa de nuvarande miljörapporteringsystemen.

Det europeiska nätverket för marin observation och datainsamling (Emodnet) kommer också att stödja ett effektivt genomförande av denna handlingsplan, eftersom det är ytterligare ett viktigt verktyg för att bygga upp kunskapsbasen för Europas hav. Det ger fri och obegränsad tillgång till marina data som samlas in på området och täcker sju tematiska områden⁽⁸³⁾. Emodnet och Copernicus Marine kommer att tillhandahålla centrala data för den europeiska digitala tvillingoceanen, en digital modelleringsplattform som kommer att öka vår förmåga att bedöma och utvärdera politiska alternativ för den marina miljön genom att testa olika förvaltningsscenarier. För att göra detta kommer plattformen att inbegripa miljömässig, social och finansiell information.

EU:s forsknings- och innovationsagenda stöder hållbart fiske och bevarande och återställande av den marina biologiska mångfalden. Framför allt finns stöd tillgängligt genom Horisont Europa, både inom ramen för dess övergripande arbetsprogram⁽⁸⁴⁾ och genom uppdraget ”Återställa våra hav och vatten senast 2030” (*uppdraget för hav och vatten*) och dess regionala fyrtornsprojekt⁽⁸⁵⁾. Det kan ge stöd till forskning och innovation om fiskets hållbarhet och bevarande och återställande av den marina biologiska mångfalden.

I uppdraget för hav och vatten fastställs ambitiösa mål för att skydda och återställa marina ekosystem, sötvattens ekosystem och biologisk mångfald. Prioriteringarna omfattar smarta och miljövänliga fiskeredskap, mångsidig användning av havsområden, miljövänliga och energieffektiva småskaliga fiskefartyg som i allt högre grad drivs med förnybara och koldioxid snåla bränslen och därtill knutna insatser. Sammantaget kommer det att innebära

---

⁽⁸³⁾ T.ex. om livsmiljöer på havsbotten, batymetri, geologi, mänsklig verksamhet (t.ex. vindkraftsparker, vattenbruk, fartygstrafik) samt fysiska, kemiska och biologiska parametrar för den marina miljön.

⁽⁸⁴⁾ Och närmare bestämt genom ”kluster 6: Livsmedel, bioekonomi, naturresurser, jordbruk och miljö” i Horisont Europas arbetsprogram.

⁽⁸⁵⁾ EU:s uppdrag: Återställa våra hav och vatten: https://research-and-innovation.ec.europa.eu/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/horizon-europe/eu-missions-horizon-europe/restore-our-ocean-and-waters_en (inte översatt till svenska).

att man bygger upp kunskap om olika ekosystemkomponenter, utvecklar banbrytande lösningar för att skydda marina resurser och livsmiljöer och förbättrar övervakningsmetoderna, bland annat genom användning av artificiell intelligens.

Ytterligare stöd till datainsamling, forskning och innovation finns tillgängligt genom EHFVF och Life-programmen.

Åtgärder för att stärka kunskapsbasen, forskning och innovation

Kommissionen uppmanar medlemsstaterna att göra följande:

- Identifiera och utveckla lösningar och incitament för att minska fiskets miljöpåverkan, såsom innovativa fiskeredskap, nya fiskemönster och förbättrade fiskemetoder. För detta ändamål kan medlemsstaterna dra nytta av särskild nationell finansiering och EU-finansiering för forskning och berörda parter deltagande, framför allt för att finansiera utåtriktad verksamhet och specialiserad (och regional) utbildning, till exempel om god praxis inom havsförvaltning.
- Senast i slutet av 2023, i enlighet med EU:s miljö- och fiskerilagstiftning, fastställa mål och särskilda databehov för varje havsområde för att övervaka fiskets inverkan på ekosystem och kolbindning, i lämpliga fall med deltagande av myndigheter på regional nivå, och därefter anslå tillräckliga medel för denna verksamhet.
- Senast i slutet av 2024 ⁽⁸⁶⁾ lämna in uppdaterade nationella arbetsplaner ⁽⁸⁷⁾ för datainsamlingsramen för att förbättra planeringen och insatserna för datainsamling, bland annat när det gäller bifångster av känsliga arter och fiskets inverkan på havsbotten.

Kommissionen avser att göra följande:

- Under hela budgetperioden 2021–2027 (och de kommande arbetsprogrammen för Horisont Europa, inbegripet uppdraget för hav och vatten, EHFVF och Life) främja användningen av finansiering för rådgivning, forskning och innovation. Finansieringen bör särskilt inriktas på åtgärder för att utforma och testa innovativa redskap och tekniker som minskar de oavsiktliga bifångsterna och för att kvantifiera förmågan att binda kol i havsbottarna inom EU och de potentiella effekterna av bottenfiske.
- Senast i slutet av 2023 börja utveckla ett modelleringsverktyg för att införliva begreppet *naturkapital* i ekonomiska beslut. Detta innebär bedömning och kvantifiering av både det ekonomiska värdet av marina ekosystemtjänster och de socioekonomiska kostnader och fördelar som följer av att den marina miljön hålls frisk.
- Senast i slutet av 2023 samla Emodnets sju tematiska områden batymetri, geologi, livsmiljöer på havsbotten, kemi, biologi, fysik och mänsklig verksamhet

⁽⁸⁶⁾ Eller 2027 för vissa medlemsstater, beroende på tidsplanen för de nuvarande arbetsplanerna.

⁽⁸⁷⁾ I enlighet med artikel 6 i förordning (EU) 2017/1004.

på en portal med en enda kontaktpunkt, för att förbättra synligheten och användarvänligheten.

- Under 2024 inleda en studie som kvantifierar förmågan att lagra kol i havsbottenarna inom EU och de eventuella effekterna av bottenfiske på denna förmåga.
- Under 2024 inleda förberedande arbete för att utveckla en interaktiv plattform för selektiva och innovativa fiskeredskap för utbyte av kunskap och god praxis.
- Senast i slutet av 2025, genom Horisont Europas nästa arbetsprogram 2025–2027, inbegripet handlingsplanen för uppdraget för hav och vatten, utveckla skalbara lösningar som är utformade för att bevara fiskeresurserna och skydda marina ekosystem genom att skapa marina skyddsområden, minska och stoppa havsföroreningar och minska fiskets miljöpåverkan.

5. ÖVERVAKNING OCH VERKSTÄLLIGHET

Unionens fiskeri- och miljölagstiftning fungerar bara om den genomförs. Medlemsstaterna måste vidta åtgärder för att genomföra, övervaka och verkställa reglerna, och kommissionen måste övervaka att medlemsstaterna efterlever dem.

Medlemsstaternas övervakning och verkställighet av den gemensamma fiskeripolitikens bestämmelser ⁽⁸⁸⁾ regleras huvudsakligen av förordningen om fiskerikontroll och kommissionen lade 2018 fram ett förslag om förstärkning av den förordningen ⁽⁸⁹⁾. Efter nästan fem års interinstitutionella diskussioner och förhandlingar finns det ett akut behov av att slutföra översynen och införa ett uppdaterat, modernare och effektivare övervakningssystem för att stödja övergången till ett mer hållbart fiske.

Utöver genomförandet av direktivet om miljöbrott ⁽⁹⁰⁾ har kommissionens verkställighetsåtgärder under de senaste tjugo åren varit centrala för framstegen med ett korrekt genomförande av unionslagstiftningen om biologisk mångfald och den gemensamma fiskeripolitikens bestämmelser ⁽⁹¹⁾. Strategin för biologisk mångfald stärkte kommissionens åtagande att verkställa dessa lagar, till exempel när det gäller fullbordande och effektiv förvaltning av Natura 2000-områden och bifångster av skyddade arter.

Kommissionen kommer att intensifiera verkställigheten inom ramen havsmiljödirektivet, som hittills endast har inriktats på rapporteringskrav, och kommer att gå vidare med mer

---

⁽⁸⁸⁾ Med den gemensamma fiskeripolitikens bestämmelser avses unionslagstiftningen om bevarande, förvaltning och nyttjande av levande akvatiska resurser, om vattenbruk och om beredning, transport och saluföring av fiskeri- och vattenbruksprodukter (artikel 4.2 i rådets förordning (EG) nr 1224/2009).

⁽⁸⁹⁾ Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av rådets förordning (EG) nr 1224/2009, och om ändring av rådets förordningar (EG) nr 768/2005, (EG) nr 1967/2006 och (EG) nr 1005/2008 och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/1139 vad gäller fiskerikontroll {SEC(2018) 267 final} – {SWD(2018) 279 final} – {SWD(2018) 280 final}.

⁽⁹⁰⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/99/EG av den 19 november 2008 om skydd för miljön genom straffrättsliga bestämmelser (EUT L 328, 6.12.2008, s. 28).

⁽⁹¹⁾ I den andra femårsrapporten om genomförandet av kontrollförordningen ges en lägesrapport om de verkställighetsåtgärder som kommissionen vidtagit mellan 2015 och 2019: [EUR-Lex – 52021DC0316 – SV – EUR-Lex \(europa.eu\)](#).

konkreta fall av felaktigt genomförande av direktivet. I samband med den pågående översynen av direktivet kommer kommissionen också att bedöma om det finns ett behov av att klargöra vissa rättsliga skyldigheter.

Medlemsstaterna har hittills underutnyttjat bestämmelsen om att begära åtgärder från EU-institutionerna när de identifierar ett problem som påverkar miljöstatusen i dess marina vatten och som inte kan lösas med åtgärder på nationell nivå eller som har samband med annan politik, såsom fiskeripolitiken ⁽⁹²⁾. Europeiska revisionsrätten drog slutsatsen att detta försvagar samordningen mellan olika politikområden ⁽⁹³⁾. Kommissionen bedömer ovannämnda bestämmelse som en del av översynen av havsmiljödirektivet och kan, på grundval av sina slutsatser, komma att föreslå en ändring för att förbättra dess effektivitet.

Europeiska fiskerikontrollbyrån (EFCA) ⁽⁹⁴⁾, som på vissa områden har stöd av Europeiska sjösäkerhetsbyrån (Emsa) och Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån (Frontex), hjälper också medlemsstaterna och kommissionen att fullgöra sina uppgifter och skyldigheter enligt den gemensamma fiskeripolitiken. I framtiden bör EFCA:s arbetsprogram omfatta åtgärder för fiskeriövervakning som särskilt bidrar till att uppnå målen i denna handlingsplan. Detta bör inbegripa särskilda åtgärder i EFCA:s planer för gemensamt utnyttjande, i linje med kommissionens genomförandebeslut ⁽⁹⁵⁾ om inrättande av särskilda kontroll- och inspektionsprogram.

Åtgärder för att förbättra genomförande, övervakning och verkställighet

Kommissionen uppmanar medlemsstaterna att göra följande:

- Vad gäller förhandlingarna om den nya förordningen om fiskerikontroll, förbättra övervakningen av fisket, till exempel genom användning av innovativa verktyg såsom elektronisk fjärrövervakning, förbättrad fångstregistrering och rapportering av känsliga arter och fördelning av fiskeansträngningen. De bör också säkerställa att EHFVF:s anslag styrs mot effektiva och kraftfulla åtgärder för övervakning, inspektion och verkställighet.
- Anslå tillräckliga resurser för att bedöma efterlevnaden av miljö- och fiskeribestämmelserna och se över eller anpassa de åtgärder som krävs för att genomföra denna handlingsplan.

Kommissionen avser att göra följande:

- Intensifiera genomförandet och verkställigheten av miljö- och fiskeribestämmelserna genom att
  - o fortsätta eller inleda överträdelseförfaranden,

⁽⁹²⁾ Artikel 15 i havsmiljödirektivet.

⁽⁹³⁾ Särskild rapport [26/2020](#), *Den marina miljön: EU:s skydd är brett, men saknar djup*, s. 47, rekommendation 87, hänvisning till artikel 15 i havsmiljödirektivet.

⁽⁹⁴⁾ Förordning (EU) 2019/173.

⁽⁹⁵⁾ Kommissionens genomförandebeslut (EU) 2018/1986 av den 13 december 2018 om inrättande av särskilda kontroll- och inspektionsprogram för vissa fiskerier och om upphävande av genomförandebesluten 2012/807/EU, 2013/328/EU, 2013/305/EU och 2014/156/EU (EUT L 317, 14.12.2018).

- använda de verktyg som finns tillgängliga inom ramen för den gemensamma fiskeripolitiken, såsom revisioner och övervakningsplaner tillsammans med medlemsstaterna.
- Fortsätta att samarbeta med medlagstiftarna för att snabbt anta en ambitiös och reviderad kontrollförordning.
- Under 2023 börja se över kommissionens genomförandebeslut om inrättande av särskilda kontroll- och inspektionsprogram för vissa fiskerier (⁹⁶), i syfte att anpassa det till denna handlingsplan senast 2024.
- Arbeta med EFCA för att anpassa planerna för gemensamt utnyttjande till de reviderade särskilda kontroll- och inspektionsprogrammen och anpassa det framtida arbetsprogrammet till målen i denna handlingsplan.

6. STYRNING, BERÖRDA PARTERS DELTAGANDE OCH UTÅTRIKTAD VERKSAMHET

Ett framgångsrikt genomförande av miljö- och fiskeriförvaltningsåtgärder kräver stöd från alla berörda parter, särskilt fiskare. När åtgärder utarbetas och genomförs är det därför viktigt att arbeta med öppenhet, samarbete, utåtriktad verksamhet, information och delaktighet.

Medlemsstaterna har tydliga ansvarsområden och skyldigheter när det gäller skyddet av den marina miljön. Den gemensamma fiskeripolitiken tillhandahåller verktyg för att genomföra de fiskeriåtgärder som krävs för att uppfylla dessa skyldigheter. I synnerhet utgör den gemensamma fiskeripolitiken grunden för alla berörda parters samarbete genom regionala grupper och rådgivande nämnder för att fastställa och enas om de lämpligaste fiskeriåtgärderna för alla lokala eller regionala faktorer. Denna strategi har potential att förverkliga omställningen och omsätta den från politisk ambition till konkret handling på fältet.

I början inriktade sig medlemsstaterna främst på landningsskyldigheten när de genomförde den regionala strategin, men under de senaste åren har strategin lett till mer omfattande resultat, särskilt sedan förordningen om tekniska åtgärder antogs 2019. Arbetet med de nödvändiga fiskeriförvaltningsåtgärderna i marina Natura 2000-områden enligt artikel 11 i förordningen om den gemensamma fiskeripolitiken (⁹⁷) har dock framskridit i mycket ojämn takt i de olika havsområdena.

Först från och med 2021 har det utarbetats fler gemensamma rekommendationer för fiskeriåtgärder inom marina skyddsområden, men det totala antalet är fortfarande mycket lågt och deras tillämpningsområde vad gäller bevarande är begränsat. Tillämpningen av dem är otillräcklig, med tanke på hur viktiga dessa fiskeriförvaltningsåtgärder är för ett effektivt genomförande och efterlevnad av EU:s lagstiftning om skydd och återställande av den marina miljön.

För att tackla de kriser som planeten står inför och den allt snabbare förlusten av marin biologisk mångfald och ekosystemens integritet, som får negativa socioekonomiska konsekvenser på grund av minskande fiskbestånd och risker för livsmedelstryggheten, är det uppenbart att medlemsstaterna måste öka takten och höja ambitionsnivån i den

---

⁽⁹⁶⁾ Som avses i artikel 95 i rådets förordning (EG) nr 1224/2009.

⁽⁹⁷⁾ Se fotnot 29 till artikel 11 i förordning (EG) nr 1380/2013 (den gemensamma fiskeripolitiken).

regionala strategin. Det finns ett behov av att förnya EU:s kollektiva åtagande om bevarande av haven och säkerställa ett tydligt politiskt åtagande från alla berörda parter och institutioner att genomföra miljölagstiftningen på ett effektivt sätt, använda de nuvarande politiska verktygen för den gemensamma fiskeripolitiken och få dem att fungera.

Det är mycket viktigt att denna process är öppen och involverar alla berörda parter och myndigheter. Enligt EU-fördragen omfattas bevarandet av marina biologiska resurser av EU:s exklusiva befogenhet, men när det gäller miljöpolitiken delas befogenheten med medlemsstaterna. Detta har lett till att separata och icke samordnade beslutsprocesser har utvecklats på alla nivåer, vilket har förhindrat antagandet och genomförandet av enhetliga förvaltningsåtgärder. Det är mycket viktigt att förbättra kopplingarna mellan de båda politikområdena och avsevärt öka öppenheten och samordningen mellan de olika myndigheterna och berörda parterna. Detta skulle göra det möjligt för EU att utforma och utveckla lösningar som gynnar både fiskare och miljö.

För att återspegla åtagandet att påskynda åtgärderna och förbättra öppenheten bör medlemsstaterna utarbeta och offentliggöra färdplaner, inklusive en tidsplan, med en beskrivning av nationella åtgärder och andra åtgärder som de planerar att lägga fram genom gemensamma rekommendationer, som är nödvändiga för att uppnå målen i denna handlingsplan. Detta bör omfatta relevanta åtgärder som fastställs i avsnitten 2, 3 och 6 i detta meddelande. Färdplanerna bör bygga på medlemsstaternas utfästelser om att uppfylla målen i strategin för biologisk mångfald för 2030. För att underlätta processen kommer kommissionen att tillhandahålla en mall för färdplanerna.

För att stödja medlemsstaterna i genomförandet av handlingsplanen och säkerställa samstämmighet och effektivitet kommer kommissionen att inrätta en ny gemensam särskild grupp för medlemsstaterna, med berörda parter som observatörer. Syftet kommer att vara att underlätta kunskapsutbyte och diskussioner mellan fiskerisektorn och aktörer på miljöområdet och att ge medlemsstaterna en plattform för öppenhet och dialog om genomförandet av deras färdplaner. Kommissionen kommer också att fortsätta att uppmuntra andra EU-institutioner och nationella myndigheter att öka öppenheten och samarbetet mellan aktörer och experter på fiske- och miljöområdet.

För att förbättra tydligheten och underlätta genomförandet av den nuvarande rättsliga ramen har kommissionen gett vägledning om roller och ansvarsområden för alla aktörer i de förfaranden som fastställs i artikel 11 i förordningen om den gemensamma fiskeripolitiken ⁽⁹⁸⁾. Kommissionen kommer också att ge ytterligare vägledning om artikel 6 i habitatdirektivet och fiskerilagstiftningen.

För att minska fiskets inverkan på den marina miljön måste även konsumenter och marknader spela en aktiv roll. Detta är avgörande för att stimulera efterfrågan på fisk som är fångad med minimal miljö- och klimatpåverkan. Initiativ för miljömärkning från den privata sektorn är populära och visar att konsumenterna är angelägna om att köpa produkter som baseras på en mer hållbar strategi för förvaltningen av fiskbestånden. Det är viktigt att dessa initiativ bygger på lämpliga metoder för att undvika att konsumenterna vilseleds. Detta kommer också att säkerställas genom det antagna förslaget om konsumentinflytande för den gröna omställningen och det kommande förslaget om att ta itu med falska miljöpåståenden.

⁽⁹⁸⁾ *Commission Staff Working Document on the establishment of conservation measures under the Common Fisheries Policy for Natura 2000 sites and for Marine Strategy Framework Directive purposes* (inte översatt till svenska), [SWD 288 final](#).

Såsom tillkännagavs i från jord till bord-strategin är det viktigt att fortsätta arbetet med det initiativ för ett hållbart livsmedelssystem som kommissionen planerar att föreslå under 2023 för en harmoniserad EU-strategi för hållbar livsmedelsproduktion.

Samtidigt som unionen skärper normerna för bevarande av marina biologiska resurser och skyddet av den marina biologiska mångfalden och de marina ekosystemen enligt beskrivningen ovan, bör den kräva att unionsfartyg upprätthåller minst samma normer när de fiskar på öppet hav eller i tredjeländers exklusiva ekonomiska zoner som när de fiskar i unionens vatten. Utöver det arbete som utförs i regionala fiskeriförvaltningsorganisationer bidrar partnerskapsavtal om hållbart fiske också till att främja internationell fiskeriförvaltning genom främjande av hållbart fiske i partnerländerna. Enligt havsmiljödirektivet krävs också regionalt beslutsfattande, bland annat genom samarbete med länder utanför EU, bilateralt och/eller genom relevanta internationella instrument såsom regionala havskonventioner ⁽⁹⁹⁾.

Förbättra styrningen, de berörda parternas deltagande och utåtriktad verksamhet

Kommissionen uppmanar medlemsstaterna att göra följande:

- Senast i slutet av mars 2024 utarbeta och offentliggöra färdplaner ⁽¹⁰⁰⁾ som beskriver alla åtgärder som krävs för att genomföra denna handlingsplan, inklusive tidsfrister för antagande/inlämning, och förslag för att förbättra samordningen mellan nationella myndigheter och berörda parter.

Kommissionen avser att göra följande:

- Under 2023 inrätta en gemensam särskild grupp för medlemsstaterna, med berörda parter som observatörer, med särskild uppgift att stödja kommissionen i genomförandet av handlingsplanen och övervaka dess framsteg.
- Senast i slutet av 2024 anta ett vägledningsdokument om Natura 2000 och fiske.
- Regelbundet informera Europaparlamentet, rådet, Ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén om genomförandet av denna handlingsplan.

7. RAM FÖR GENOMFÖRANDET AV DENNA HANDLINGSPLAN

Denna handlingsplan innehåller en rad åtgärder, bland annat stödåtgärder, för att bättre skydda fiskeresurserna och de marina ekosystemen och förbättra samstämmigheten och samordningen mellan miljö- och fiskeripolitiken på alla nivåer. Den är utformad för att underlätta fiskerisektorns övergång till mer hållbara fiskemetoder och hjälpa den att uppnå ökad resiliens. Den utgör en vägledning för medlemsstaterna och ska hjälpa dem att

---

⁽⁹⁹⁾ Fyra regionala havskonventioner täcker EU:s marina vatten: konventionen om skydd av Östersjöområdet marina miljö (Helsingforskonventionen), konventionen för skydd av den marina miljön i Nordostatlanten (Osparkonventionen), konventionen om skydd av Medelhavets marina miljö och kustregion (Barcelonakonventionen) och konventionen om skydd av Svarta havet mot föroreningar (Bukarestkonventionen). EU är avtalslutande part i de tre förstnämnda konventionerna.

⁽¹⁰⁰⁾ Kommissionen kommer att tillhandahålla mallar för färdplanerna för att vägleda medlemsstaterna i processen.

prioritera åtgärder, med fokus på skydd av känsliga arter, havsbotten och på att förbättra fiskets selektivitet.

För att genomföra dessa åtgärder och få dem att fungera effektivt måste fiskesektorn, miljöorgan, kommissionen, Europaparlamentet, rådet och medlemsstaterna ha ett nära samarbete. Det krävs ett förnyat politiskt åtagande och förnyade politiska impulser, men den regionala strategin för den gemensamma fiskeripolitiken är fortfarande den rätta ramen för att genomföra denna handlingsplan, eftersom den tar full hänsyn till regionala skillnader och omständigheter. I denna process måste det pågående arbetet inom ramen för de regionala fiskeriförvaltningsorganisationerna uppmärksammas särskilt, med tanke på tillståndet för de gemensamma och gränsöverskridande bestånden och behovet av att samarbeta med länder utanför EU som är verksamma i EU:s vatten.

Kommissionen föreslår följande ram för att genomföra denna handlingsplan:

- Under våren 2023 kommer kommissionen att förse medlemsstaterna med en mall och vägledning för att underlätta utarbetandet av färdplanerna.
- Under hösten 2023 kommer kommissionen att kalla till den nya gemensamma särskilda gruppens första möte för att hjälpa medlemsstaterna att utarbeta sina nationella färdplaner och inleda uppföljningsprocessen.
- Senast i slutet av mars 2024 kommer medlemsstaterna att lämna in färdplaner till kommissionen och offentliggöra dem. Dessa färdplaner bör beskriva de nationella åtgärder och andra åtgärder som de avser att föreslå genom gemensamma rekommendationer för att uppnå handlingsplanens mål, inklusive en tidsplan fram till 2030.
- Under första halvåret 2024 kommer kommissionen att anta sin andra rapport om förordningen om tekniska åtgärder. Denna kommer att ligga till grund för halvtidsöversynen av strategin för biologisk mångfald, som också ska göras under första halvåret 2024, där man kommer att bedöma framstegen i genomförandet av denna handlingsplan. Framstegen i genomförandet av denna handlingsplan kommer att bedömas mot 1) de åtgärder som aviserats och skisserats i färdplanerna för 2030 och 2) de nationella åtgärder eller gemensamma rekommendationer som vidtagits eller lämnats in senast i mars 2024.
- Beroende på sin bedömning av de framsteg som gjorts, och i linje med sin initiativrätt, kommer kommissionen att överväga om det behövs ytterligare åtgärder för att förbättra genomförandet av någon av de åtgärder som presenteras i denna handlingsplan, bland annat genom att lägga fram ett lagstiftningsförslag på grundval av en grundlig konsekvensbedömning.

8. SLUTSATS

EU har varit en drivande kraft bakom ansträngningarna för att nå en överenskommelse om ambitiösa mål för den nya globala ramen för biologisk mångfald och måste nu skapa konkreta resultat.

Att motverka de tre kriser som vår planet står inför – klimatförändringar, förlust av biologisk mångfald och föroreningar – har blivit mer brådskande än någonsin för att skydda och återställa Europas hav och säkerställa livsmedelstryggheten och det socioekonomiska välbefinnandet för fiskare, kustsamhällen och samhällen i stort i Europa. Det finns ett akut behov av att stödja EU:s fiskare och hjälpa dem att öka sin resiliens och bidra till att skydda och återställa de marina ekosystem som de är beroende av.

Som en del av pakten för fisket och haven enligt meddelandet om den gemensamma fiskeripolitiken ⁽¹⁰¹⁾ och tillsammans med åtgärder från initiativet för energiomställning uppmanar kommissionen alla berörda parter – medlemsstaterna, Europaparlamentet och rådet – att vara ambitiösa i genomförandet av denna handlingsplan och ha ett nära samarbete med aktörerna för att genomföra EU:s miljö- och fiskeripolitik i full samstämmighet i syfte att säkerställa en blomstrande och hållbar fiskesektor som samexisterar och skapar synergier med sunda marina ekosystem med biologisk mångfald.

⁽¹⁰¹⁾ COM(2023) 103 final.